

Postanowienie z dnia 17 lipca 2009 r.

I UZ 22/09

Sprawa dotycząca uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne kwot wypłaconych ubezpieczonemu (pracownikom) w postaci bonów towarowych finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nie jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.).

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Bogusław Cudowski, Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 lipca 2009 r. sprawy z odwołania Tadeusza B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi Wojewódzkiemu w K. z udziałem zainteresowanej „S.” Powiatowej Spółdzielni Spożywców w B.Z. o zapłatę składek, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 16 marca 2009 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w K. decyzją wydaną 20 lipca 2007 r. wymierzył ubezpieczonemu Tadeuszowi B. składki na ubezpieczenia społeczne w kwocie 5.844,35 zł, ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 1.090,99 zł oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 420,10 zł - z tytułu otrzymanych przez ubezpieczonego bonów towarowych sfinansowanych ze środków pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych istniejącego u pracodawcy (i płatnika składek) PSS „S.” w B.-Z.

Od powyższej decyzji odwołał się ubezpieczony, kwestionując uwzględnienie w podstawie wymiaru składek świadczeń wypłaconych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kielcach wyrokiem z 30 listopada 2007 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego. Następnie Sąd Apelacyjny w Krakowie wyrokiem z 13 listopada 2008 r. oddalił jego apelację. Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w imieniu ubezpieczonego wniósł jego pełnomocnik. Wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona w skardze kasacyjnej na kwotę 7.356 zł.

Postanowieniem z 16 marca 2009 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną - na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c. - uznając ją za niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny podniósł, że zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia - w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Co prawda, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, jednak brak jest podstaw do przyjęcia, że przedmiotowa sprawa mogłaby zostać zaliczona do kategorii spraw o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego bądź o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty, w których to kategoriach spraw skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Ubezpieczony odwołał się od decyzji organu rentowego, w związku z którą sporne było czy wartość bonów towarowych wydanych mu przez Powszechną Spółdzielnię Spożywców „S.” w B.-Z. (jako pracodawcę i płatnika składek) podlega uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Nie było kwestią sporną samo objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, lecz wyłącznie sposób ustalenia i wysokość składek na ubezpieczenia społeczne. Sąd Apelacyjny stwierdził, że skoro sprawa, w której została wniesiona skarga kasacyjna, nie zalicza się do kategorii takich, w których skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia, znaczenia przesądzającego dla dopuszczalności skargi nabiera oznaczenie tej wartości przez skarżącego (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Pełnomocnik ubezpieczonego określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 7.356 zł. W tych okolicznościach skarga kasacyjna okazała się niedopuszczalna z przyczyn przewidzianych w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c., skoro skarżący podał, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej zaskarżył w całości zażaleniem pełnomocnik ubezpieczonego, zarzucając naruszenie art. 398² § 1 k.p.c., poprzez jego nieprawidłową wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, ponieważ skarga kasacyjna została wniesiona w sprawie o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia, w której dla oceny dopuszczalności skargi bez znaczenia pozostaje wartość przedmiotu zaskarżenia, a nie w sprawie - jak to błędnie przyjął Sąd Apelacyjny - o prawa majątkowe, w której wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż ustawowo wymagana kwota co najmniej dziesięciu tysięcy złotych. Pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o uchylenie zaskarżanego postanowienia.

W uzasadnieniu zażalenia pełnomocnik skarżącego podniósł, że w przedmiotowej sprawie spór toczył się głównie o to, czy przekazanie przez pracodawcę, będącego jednocześnie płatnikiem składek, na rzecz pracowników bonów towarowych finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych podlega zwolnieniu od obowiązku odprowadzania od ich równowartości składek na ubezpieczenia społeczne. Zdaniem skarżącego, ocena czy świadczenia te podlegają zwolnieniu od odprowadzania od nich składek, decyduje o istnieniu lub nieistnieniu tytułu do objęcia z tej racji ubezpieczeniami społecznymi. W sprawie tej nie kwestionowano wartości przekazanych pracownikowi bonów towarowych ani wysokości składek obliczonych od tej wartości, a jedynie samą ocenę organu rentowego i Sądu, że wydane bony nie podlegają zwolnieniu od obowiązku odprowadzania składek, co z kolei statuuje powinność wliczenia ich wartości w podstawę wymiaru składek.

W ocenie skarżącego, Sąd Apelacyjny dokonał niewłaściwej wykładni i w konsekwencji nieprawidłowego zastosowania art. 398² § 1 k.p.c., błędnie przyjmując, że w skardze kasacyjnej ubezpieczony nie kwestionował objęcia go obowiązkiem ubezpieczenia, a jedynie sposób ustalenia i wysokość składki na ubezpieczenie społeczne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest uzasadnione. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, w sprawach gospodarczych - niższa niż siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W

sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Odrzucając skargę kasacyjną jako niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych, Sąd Apelacyjny prawidłowo przyjął, że sprawa o ustalenie podstawy wymiaru i wysokości składek ma charakter majątkowy i nie jest jednocześnie sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego jednoznacznie wynika, że zwiększenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie, w ramach tego samego tytułu ubezpieczenia społecznego, nie jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, w której skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 lutego 2002 r., II UKN 45/01, OSNP 2003 nr 22, poz. 553, z 9 października 2002 r., II UZ 94/02, OSNP 2004 nr 6, poz. 107, z 17 września 2008 r., I UZ 14/08, niepublikowane, z 16 czerwca 2009 r., I UZ 16/09, niepublikowane).

Pełnomocnik skarżącego podniósł w zażaleniu, że przedmiotowa sprawa dotyczyła kwestii, czy wydanie przez pracodawcę pracownikowi bonów towarowych, finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, podlegało zwolnieniu od obowiązku odprowadzania od ich równowartości składek na ubezpieczenia społeczne, co - zdaniem pełnomocnika skarżącego - oznacza konieczność oceny, czy świadczenia te podlegały zwolnieniu od obowiązku ubezpieczenia społecznego, a to przesądza o istnieniu tytułu do objęcia ubezpieczeniami. Zdaniem Sądu Najwyższego, pełnomocnik skarżącego bezzasadnie przyjmuje w zażaleniu, że przedmiotową sprawę należy zaliczyć do spraw o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego w rozumieniu 398² § 1 zdanie drugie k.p.c. Stanowisko przedstawione w zażaleniu jest błędne. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.). Decyzja pozwanego organu rentowego wymierzała składki na ubezpieczenia społeczne (5.844,35 zł), ubezpieczenie zdrowotne (1.090,99 zł), Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (420,10 zł), nakładając na pracodawcę ubezpieczonego i płatnika składek (zainteresowanego w prawomocnie zakończonej sprawie) obowiązek uiszczenia składek za pracownika (skarżącego) z uzasadnieniem, że były one należne od wydanych pracownikowi bonów towarowych sfinansowanych z zakładowego funduszu świadczeń

socjalnych. Przedmiot decyzji organu rentowego wyznaczał zakres orzekania przez Sądy obu instancji i nie uległ zmianie w toku postępowania sądowego. W zaskarżonej decyzji organ ubezpieczeń społecznych nie orzekał o podleganiu lub niepodleganiu skarżącego obowiązkowi ubezpieczeń społecznych (podleganie to nie może być w żaden sposób kwestionowane, skoro ubezpieczony był w okresie objętym decyzją pracownikiem), ale na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) i przepisów wykonawczych do niej (rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) oraz przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210, poz. 2135 ze zm.) - wymierzył za ubezpieczonego określonej wysokości składki.

W istocie zatem sprawa - wbrew twierdzeniom pełnomocnika skarżącego - dotyczyła określenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie, w szczególności uwzględnienia w podstawie wymiaru składek kwot wypłaconych skarżącemu (jako podlegającemu ubezpieczeniu pracownikowi) w postaci tzw. bonów towarowych, finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Decyzja dotyczyła w istocie wysokości składek, ponieważ w sprawie chodziło o ustalenie podstawy ich wymiaru, nie dotyczyła natomiast objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Skarżący jako pracownik zatrudniony w Powszechnej Spółdzielni Spożywców „S.” w B.-Z. podlegał z tytułu zatrudnienia obowiązkowi ubezpieczenia, zatem nie mogło stanowić przedmiotu sprawy objęcie tym obowiązkiem. Pełnomocnik skarżącego potwierdził majątkowy charakter sprawy, określając w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 7.356 zł. Nie przedstawił przy tym sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, jednak z sumowania wartości wymierzonych składek wynika, że podana kwota mogła stanowić sumę wymierzonych składek po zaokrągleniu do pełnego złotego. Podana wartość przedmiotu zaskarżenia była niższa niż dziesięć tysięcy złotych, zatem skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna, zgodnie z treścią art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.

=====